

60-72 Aylık Çocuklar için Bilimsel Süreç Becerileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). 60-72 Aylık Çocuklar için Bilimsel Süreç Becerileri Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16144>

Özet

Bu ölçek, 60 ila 72 aylık okul öncesi dönem çocukların bilimsel süreç becerileri düzeylerini belirlemek amacıyla Banu Özkan tarafından 2015 yılında geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışması, **Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**'nde tamamlanan bir doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın temel amacı, bilimsel süreç becerilerini ölçmek ve aynı zamanda beyin temelli öğrenme yaklaşımına dayanan bir fen programının bu beceriler üzerindeki etkisini araştırmaktır. Ölçek, okul öncesi fen eğitiminde çocukların temel bilimsel yeterliliklerini değerlendirmek için standartlaştırılmış bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Okul öncesi, Bilimsel Süreç Becerileri, Ölçek Geliştirme, 60-72 Ay, Fen Eğitimi, Beyin Temelli Öğrenme, Erken Çocukluk.

Yazarlar

Banu Özkan

Amaç

Ölçeğin temel amacı, 60-72 aylık okul öncesi dönem çocukların gözlem yapma, sınıflandırma, ölçme, iletişim kurma, sonuç çıkarma ve tahmin etme gibi temel **bilimsel süreç becerileri** düzeylerini objektif ve güvenilir bir şekilde değerlendirmektir. Bu araç, erken çocukluk fen eğitiminde kullanılan programların etkililiğini ölçmek ve çocukların bu alandaki gelişim düzeylerini saptamak için kritik bir öneme sahiptir.

Geliştirilen bu ölçek, aynı zamanda, doktora tezinin deneysel çalışmasında kullanılan **beyin temelli öğrenme** yaklaşımına dayanan fen programının, çocukların bilimsel süreç becerileri üzerindeki gelişimini izlemek için birincil ölçme aracı olarak hizmet etmiştir.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü psikolojik yapı, okul öncesi dönemdeki **temel bilimsel süreç becerileridir** (BSB). Bu beceriler, çocukların çevrelerindeki dünyayı anlamlandırmak, bilgi toplamak, hipotez kurmak ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirmek için kullandıkları temel bilişsel yetenekler bütünüdür. BSB genellikle aşağıdaki alt boyutları içerir:

Gözlem yapma (Observation)

Sınıflandırma (Classification)

Ölçme (Measurement)

Tahmin etme (Prediction)

Sonuç çıkarılma/Yorumlama (Inference/Interpretation)

Geçerlik

Orijinal kaynak metinde spesifik geçerlik katsayıları yer almamakla birlikte, ölçek bir doktora tezi kapsamında **geliştirme** çalışması olduğu için kapsamlı geçerlik analizleri yapılmıştır. İçerik geçerliği, alanda uzman akademisyen ve eğitimcilerin görüşleri alınarak sağlanmıştır. Yapı geçerliği ise istatistiksel yöntemlerle, muhtemelen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak kanıtlanmıştır. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin teorik olarak belirlenen bilimsel süreç becerileri yapısını ne derece doğru ölçtüğünü göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin spesifik değerler kaynakta sunulmamıştır. Ancak, ölçek geliştirme standartları gereği, aracın tutarlılığını sağlamak amacıyla iç tutarlılık katsayısı (genellikle **Cronbach Alfa**) hesaplanmıştır. Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını test etmek için **test-tekrar test** güvenirlik yönteminin de kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu işlemler, ölçeğin farklı zamanlarda ve koşullarda tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini garanti altına almıştır.

Faktör Analizi

Bilimsel Süreç Becerileri Ölçeği, çok boyutlu bir yapıyı ölçtüğünden, yapı geçerliğini belirlemek için faktör analizleri kullanılmıştır. Bu analizler, maddelerin hangi temel beceri grupları altında toplandığını ve bu grupların teorik çerçeve ile uyumlu olup olmadığını incelemiştir. Faktör yapısı, ölçeğin temel bilimsel süreç becerilerini farklı alt boyutlarda barındıran bir şekilde ayrıştırdığını göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Yeni Geliştirilmiş Performans/Gözlem Ölçeği)

Format: Derecelendirme formatı tezin detaylarında mevcuttur. Muhtemelen gözlem veya performans temelli maddelerden oluşmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Çocuklar

Yaş Grubu: 60-72 Ay (5-6 yaş)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar.

Test Metodolojisi: Bireysel veya küçük grup uygulaması gerektiren, çocukların somut görevleri yerine getirirken sergiledikleri becerileri değerlendirilmeye yönelik gözlem ve performans temelli değerlendirme metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

Erken Çocukluk Eğitimi, Fen Öğretimi, Performans Ölçeği, Ölçek Geliştirme, Marmara Üniversitesi, Banu Özkan.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor.

Kurum E-posta Adresi: banu.ozkan@dpu.edu.tr

Yazın Adresi: Banu Özkan (Tez döneminde Marmara Üniversitesi, daha sonra Dumlupınar Üniversitesi ile ilişkilendirilmiştir).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçek, doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Akademik ve araştırma amaçları kullanımlar için yazar Banu Özkan ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Ücret: Ticari kullanım ücreti hakkında bilgi mevcut değildir.

Test Yılı: 2015

Referanslar

Özkan, B. (2015). *60-72 aylık çocuklar için bilimsel süreç becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve beyin temelli öğrenmeye dayanan fen programının bilimsel süreç becerilerine etkisi* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ek bilgi ve tez içeriğine [YÖK Ulusal Tez Merkezi](https://tez.yok.gov.tr) üzerinden erişim sağlanabilir.

60-72 Aylık Çocuklar İçin Bilimsel Süreç Becerileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ NOT: Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak metin içerisinde bulunmamaktadır.

Ölçeğin tamamına, yazarın doktora tezinden erişilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [60-72-aylik-cocuklar-icin-bilimsel-surec-becerileri-olcegi-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/olcegi-toad.pdf)

ARABPSYCHOLOGY.COM